

1. ELŐSZÓ

A környezetvédelem területén tevékeny emberek gyakran tapasztalhatják, hogy milyen nehéz megfelelően kommunikálni, a **közös nyelvet megtalálni**, és együttműködni más területen dolgozó kollégákkal – még akkor is, ha alapjában hasonlóan „zöld értékeket” képviselnek. Sokszor hiába az azonos értékrend, ha más a „közvetlen érdeke” a zöldmozgalmi aktivistáknak és a minisztériumi tisztségviselőnek, a környezethasználó vállalatoknak, az oktatási intézmények képviselőinek, más hivatali teendők terhelik az önkormányzati környezetvédelmi referenseket, a hatóságokat és a média munkatársait. Sok esetben a különböző háttérű résztvevők kiválóan tudnak **együttműködni**: a közös problémákra közös megoldást keresve a helyi civil szervezetek és az önkormányzati környezetvédelmi felelősök megértik és elfogadják egymás álláspontját, a technológia-fejlesztők és kutatók az iparral dolgoznak együtt, a média hírt csinál a természetvédők napi tevékenységéből...

Sajnos ennél sokkalta több példa akad arra, amikor jó szándékú, "zöld" gondolkodású emberek együttműködése meghiúsul, mert nem látják át a másik szektor közvetlen érdekeit, működési mechanizmusait, kényszerítő és befolyásoló tényezőit.

A **fenntartható fejlődés** három pillére a gazdaság, a társadalom és a környezet. Ahhoz, hogy fejlődésünk fenntarthatóbbá váljon, mindhárom terület szempontjait, érdekeit figyelembe kell vennünk. A fenntarthatóságot sokan egy **háromlábú szék**hez hasonlítják, amelynek bármelyik lába ha hiányzik, vagy nem megfelelő, akkor a szék feldől, de legalábbis billegni kezd. A fenntartható fejlődés gyakorlati megvalósításához, a stabilitáshoz számos szektor és döntési szint képviselőinek kell együttműködnie. Ez nem egyszerű feladat, hiszen rengeteg a szereplő és az egyeztetendő érdek. Éppen ezért sokak szerint nem is háromlábú szék a jó hasonlat, hanem egy **százlábú**.

Munkánk közben ellentmondásos kép rajzolódott elénk. A szektorok szeretnék megismerni egymást, szeretnének párbeszédet folytatni, szeretnének együtt dolgozni – ugyanakkor gondosan ügyelnek arra, hogy a szektorok közötti határvonalak erősek és jól láthatóak legyenek. Egyik környezetpolitikusunk egyszerre próbált tárgyalni civilekkel, szakmai szervezetekkel, és pártpolitikusokkal is. Munkája során ezért minkét oldal támadta: a politikusok azért, mert a szerintük komolyan nem vehető civil szervezetekkel tárgyalt, a civil szervezetek pedig azért, mert politikai játszmákba bonyolódott. A két szektor között közvetíteni, kapcsolatokat építeni számos esetben csaknem lehetetlen vállalkozásnak látszott.

A civil szervezetek nagy része nem szívesen kezdeményez együttműködést az üzleti szektorral, politikai szerepek felvállalásától is igyekszik tartózkodni. Ez persze visszafelé is igaz: az üzleti szektor gyakran úgy tekint a civil környezetvédőkre, mint szakmailag felkészületlen „kibicekre”, akik mindenbe bele akarnak szólni, de nem vállalnak valós felelősséget a döntésekért...

A közigazgatásban dolgozók jelentős része a mai napig azzal az előítélettel tekint az üzleti szervezetekre, mint kizárólag nyereségre vágó, kikapukat keresgélő újjgazdagokra...

A médiát a sokak szerint csak a szenzáció érdekli: szerintük ezek az újságírók a példányszám, a hallgatottság és nézettség növelése érdekében nem riadnak vissza a tények összemosásától vagy elferdítésétől, a hírek politikai vagy reklám-megrendelői érdekekhez igazításától sem...

Miközben tehát egyre nyilvánvalóbb, hogy a különböző szektoroknak együtt kell működniük a siker érdekében, az is látszik, hogy ezen a téren rengeteg régi beidegződéssel, előítélettel kell szembenéznünk. Az együttműködések lehetséges formáit sokan és sokféleképpen vizsgálták. A

Közép és Kelet Európai Regionális Környezetvédelmi Központ (REC) Magyar Iroda több mint tíz éve igyekszik fórumokkal, kiadványokkal, rendezvényekkel segíteni a szektorok közötti együttműködést. Jelen írásunkkal praktikus tanácsokat próbáltunk összegyűjteni ahhoz, hogy hogyan lehet a szektorok közötti kommunikáció, az együttműködés hatékonyabb és barátságosabb. A projektet a Brit Nagykövetségen keresztül Nagy-Britannia Külügyminisztériuma (FCO - Foreign and Commonwealth Office) támogatja.

Ezúton is köszönjük mindazok segítségét, akik interjúk, beszélgetések, levélváltások keretében megosztották velünk tapasztalataikat, véleményüket, tanácsaikat. Nélkülük semmi sem jutottunk volna.

Külön köszönet illeti az alábbiakat:

- Ámon Ada, Energia Klub
- Baka Éva, Tetrapack Alapítvány
- Balogh Gábor, Kerékpárosok Országos Szövetsége
- Bányai István, Natura Környezetvédelmi Tanácsadó Kft.
- Bárczy Zoltán, Bárczy Környezetvédelmi, Vállalkozási és Kereskedelmi Kft.
- Bárdos Ferenc, Életfa Környezetvédő Szövetség
- Bodroghelyi Csaba, SGS Hungária Kft.
- Dr. Bulla Miklós, Országos Környezetvédelmi Tanács
- Csáki Roland, Greenpeace
- Dr. Fenesi Gabriella, Levegő Munkacsoport
- Fiegler Zsuzsanna, Környezetbarát Termék Kht.
- Figeczky Gábor, WWF
- Dr. Fülöp Sándor, EMLA
- Dr. Geller Zita, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
- Gulyás Emese, Tudatos Vásárlók Egyesülete
- Hagen Andrea, Ökoszolgálat
- Havas Péter, Oktatási Minisztérium, Körlánc Országos Egyesület a Környezeti Nevelésért
- Hegyi Gyula országgyűlési képviselő
- Incze Attila, Magyar Olaj- és Gázipari Rt.
- J. Halász Judit, Levegő Munkacsoport
- Juranics Judit
- Dr. Kalas György, Reflex Környezetvédő Egyesület
- Kalovits Judit, Greenpeace
- Kismartoni János, Magyar Rádió Rt.